

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendőek.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetű hirdeté-
tésnél olcsóbb. Nyilttér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A falusi értelmiséghez.

II.

Ha lehetetlen, és mert lehetetlen be nem látni, hogy az első cikkben megérintett nagy nemzeti célokat egyedül és kizárólag csak az óvodák útján valósíthatjuk meg biztosan: akkor elutasíthatatlan kényszerrel nehezdedik ránk az a következtetés, hogy ezen hasznos intézményt mindenhol, ahol csak lehet, meg kell honosítani, életbe kell léptetni.

Ez azonban másképp, mint áldozatok árán alig teljesülhet.

Áldozat nélkül nagy eredmények nem képzelhetők. És minthogy ösztönyszerűleg vele született az emberrel az a törekvés, hogy gyarapodni, haladni, önönmagának szebb jövőt biztosítani minden egyes iparkodik: viszont követzik, hogy a haza, a nemzetiség, a jövő felvirágzása érdekében az élő nemzedék tartozik az utókornak meghozni azon áldozatokat, megvetni azon alapokat, melyeken a jövő nagyság sarokkövei biztosan nyugodhatnak.

Azért beszélünk áldozatokról, mert szembe-szökőleg világos, hogy költség nélkül ezen új intézmény nem létesíthető.

Az óvodához kell helyiség, felszerelés, óvónő tartása, szóval jóformán annyiba kerül, mint egy elemi osztály ellátása.

E költségeket, igaz, úgy lehetne a legigazságosabban kivetni, ha azok viselnék, akiknek kisedei az illető óvodába járnak.

Erre vonatkozólag azonban minden kétséget s utólagos próba szükségét kizáró módon, kelletlenül jobban be van tényekkel igazolva az, hogy: ha ezen intézményt a látogatók tandíjából akarnók fenntartani, akkor az halva született. Magyarországon ez idő szerint semmiféle iskola, még szakiskola se tud megélni a saját keresményéből. Hát akkor hogy is akarjuk föltenni, hogy a köznép, mely ezen újabb keletű intézmény szükségét és hasznát nem is képes mérlegelni, azért lelkesüljön s arra áldozzon?

Óvoda fenntartó társulatok alakítása, mint ezt a két Szivac, Palánka, Soóvé stb. derék és dicséretes példája mutatja, sikerülhet, ha népszerű s ügybuzgó emberek veszik kezükbe a kezdeményezést. Azonban itt is felő, hogy a magántársulatok uralkodó ragálya, u. m.: viszsza vonás, kanapépörök, sértett hiúság, tehetetlen nagyság és több apró kicsinyes érdekek surlódása, nagyon könnyen megbuktathatja az ilyen társulatokat.

Különbön is meglehet, hogy így az egész fenntartási teher az amúgy is ezer oldalról megterhelt értelmiségre hárul s ez utóbb megúván a kiadásokat, kötelezettségeitől eláll s megbuktatja az intézményt.

Pedig ismeretes, hogy bukott intézményeket újra feltámasztani nehezebb, mint azokat egész újból tökéletesen s állandóan megteremteni.

Mi más biztos módot nem tudunk, mint ha a község, mint erkölcsi testület, egyetemleg, adó után vagy a közbizonyból fődözi a óvodák kiadásait. Községeink nagyobb része elég erős hozzá, hogy ily nemzetileg és egyénileg egyaránt magasztos célokra, többször tanúsított lelkesedéssel önkényt vállalkozzék.

Községi intelligencia! Hozzád fordul kérés ajánló szavunk. Beszéljétek meg ezt a második honalapítási munkát s fogjátok föl az itt reátok váró magasztos hivatás jelentőségét és horderejét. Ti megtehetitek azt, amit tűzzel-vassal, hadsereggel, fenyegetéssel megtenni nem lehet; ti megmagyarosíthatjátok egy pár buzdító szóval a jövő generációt.

„Szép — ugymond Eötvös báró — nagy ősök emlékére visszatekinthetni; de felülmúlni elődeit nagy tettekkel — ez szebb és dicsőbb hivatás.”

Előre! Előre!

Viszonzás a mészáros uraknak.

Önök válaszukban minden csekélységről beszélnek, csak arról nem, ami azon cikknek a legfontosabb része, leghangsúlyozottabb sarkalatos pontja.

En, cikkirő, nem egy, se két, hanem akár húsz esetet tudok a magam praksisából egy-egy év alatt, amidőn két kiló vesepecsenyébe egy egész kiló húst ka tam. Egyébiránt ismerem a bizonyítási eljárás föltételeit, valamint a mentegődzés szokott módjait: majd gondoskodom olyan próbáról, amelyikkel ezen állítástomat alkalmilag a törvény előtt is beigazolhatom. Hát la az nem csalás, hogy két kiló húsból, két kiló húz árért egy kiló húst, meg egy kiló csontot adnak: akkor elismerem, hogy a zombori mészárosok nem zsarolják a publikumot.

Hogy ezt az eljárást a kapitányság is ismeri, onnan tudom, mert a kapitányi hivatal egyik tagja szintén panaszkodott jelenlétemben, hogy házi állatai számára a májat épen olyan árban kell vennie, mint akár a büftököt s hogy őis akárhányszor kap harmada csontot húz árban.

Hasonlólag a többi ráfogásnak vallott vádpontokra is alkalmilag keritek majd sort, ha lesz rá szükség, mert tagadhatlan, van annyi ügyesség a modern emberekben, hogy gondoskodnak büntetés alá esető tetteik bebizonyíthatatlanságáról.

En tehát, nem akarván e komoly vitát gyerekes tereferévé alacsonyítani, csak újra is a főpontot elemezem egy keveset.

Ez az, hogy a húst klasszifikálni kell, mint más rendezettebb városokban divat. Ez abban áll, hogy a vesepecse, karmonádli, comb, büftök, első; a leveseshús és paprikásnak való második; az aprólék, láb, levescsont, stb. harmadik osztályú húz legyen, különböző arányos árakon.

Ha így volna — mint van Budapesten — akkor előre tudná, aki büftököt akar, hogy pl. abból egy kiló 60 kr.; míg a leveseshús 50, a tüdőmáj stb. pedig 30–36 kr. Ez által önök mészárosok nem vesztenének semmit, mert hisz kiszámolhatnák, melyik fajta húst mennyiért adhatják, hogy megtalálják a becsületes hasznukat.

Emellett a publikum is nyerne kettőt: először azt, hogy tudná előre mennyi pénzt mit követelhet? másodsor tudná azt, hogy ha büftök kell neki, nem kap fele húst, fele csontot, hanem tiszta húst, azt is annyit, amiért megfizet.

Ha tehát a klasszifikálás önöknek nem okoz kárt, a publikumnak pedig nagyon előnyös: akkor a józan ész és a fogyasztók érdekei iránti méltányos polgári jóakarattal kell, hogy erre a közös megegyezésre rávigye önöket.

Egyébiránt — ha már benne vagyunk — megemlítjük egy füst alatt, hogy azokon az ivéken, melyeket a rendőrség a miniszteriumhoz a húz ára felől havonként hivatalból beküld, három rovat van, u. m.: I. II. III. minőségű húzokat mutató.

Es a rendőrség a tavali év végeig — mint saját szemekkel láttuk — ily három klassziban is terjesztette föl az árakat a miniszteriumhoz, holott a húz klasszifikálása iránt soha lépéseket nem tett s az Zomborban klasszifikálva nem is volt.

Tehát ott fönt, minthogy a rovatok látszat szerint pontosan betöltve érkeznek föl, azt hiszik, mert azt kell hinnök, hogy Zomborban a húz csakugyan klasszifikálva van; pedig hát köztudomású, hogy nincsen.

Minden esetre különös, hogy a rendőrség fölfelé szükségesnek találja a húz klasszifikálását, — a nélkül, hogy létesítene — mint tény referálni; lefelé meg — legalább hallgatagon — jóváhagyja azt, hogy a publikum kapjon s elvegyen egy kiló húsból az, amit neki a szerencse, vagy a mészáros jókedve juttat.

Miután tehát ezen hivatalos referádákba ugyanis be kell tenni fokonként a háromféle húz

árát; miután a rendőrség a mészárosoknak ezt a rendeletet az ő érdekeik sérelme nélkül s a publikum nagy előnyére kiadhatja: reméljük, hogy ezen méltányos, senkinek érdekeit nem sértő, mindenfelől óhajtott reformot a mészárosok vagy önkényt, vagy ha így nem, erélyes rendőrségünk határozott föllépésére minél előbb életbe léptetik s ezzel megmutatják, hogy igenis van bennük jóakarattal és hajlam, a korral haladni s az őket eltartó közönség jogos várakozásait kielégíteni.

Ezt az egy pontot kivéve, az első cikkből, ami csak valakinek visszatetszik, azt mind viszszavonom, ha ez életbelép.

Es most legyen szent köztünk a békesség!

G.

Hírek.

Elismerés. A vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter Flatt Endrénének, Ujvidék sz. kir. város volt főispánjának azon nemes tetteért, mellyel az ujvidéki kir. kath. főgymnasium egyik jeles előmeneteli és erkölcsű tanulója jutalmazására, tekintet nélkül a vallás és nemzetiség különbségére, — 345 frtos ösztöndíj — alapítványt adott: elismerését fejezte ki.

Képviselői beszámoló. Augustus első felében Gróf Ráday Gedeon, m. kir. honvédelmi miniszter és Zenta város országos képviselője; továbbá Br. Podmaniczky Frigyes, az ókanizsai kerület orsz. képviselője, kerületükben beszámoló beszédeket tartanak.

Kinevezés. A zombori kir. törvényszék elnöke Jánosi Mihály itteni törvényszéki díjtalan joggyakornokot ugyanide díjas joggyakornokká nevezte ki.

Vasárnap jul. hó 29-én megtartott rendkívüli tüzoltói közgyűlésen telovastatott Czedler János rendőrfőkapitány és önk. tüzoltói főparancsnok irásbeli lemondása. Ennek megtörténte után mintegy 50 tagból álló küldöttség tisztelettel nevezettél, felkérő, a főparancsnoki tisztség újbóli elfogadására. Miután pedig ezt elfogadni nem volt hajlandó, — elhatározatott — hogy Zombor sz. kir. város néhány tekintélyes polgáraitól alakuljon egy bizottság, — mely őt ezen tisztség újbóli elfogadására kéri fel. — Egyben a teendők további vezetésével Demetrovics Sándor osztályparancsnok lön megbízva. — A küldöttség eljárásáról az eredményt annak idején közölni fogjuk.

A zombori magyar olvasókör 1883. jul. 29-én tartott közgyűlésén az építészeti bizottság képezte a fő tárgyat. E jelentésből kitűnik, hogy a köri épület összes költségei 25,680 frtra rúgnak. A közgyűlés a felülvizsgáló bizottság eljárását helyeselte, az építészeti bizottság jelentését elfogadván, azt minden felelősség alól fölmentette. A gyűlés végén két indítvány fogadtatott el közhelyesléssel. Az egyik Fejér Gyula apáté, ki azt indítványozta, hogy az építészeti bizottságnak, de különösen Podmaniczky Armin báró működéséért jegyzőkönyvileg köszönet nyilváníttassék; a másik dr. Csihás Benő, ki a kör ünnepélyes megnyitását indítványozta. Az ünnepélyes megnyitás, illetőleg az ezzel egybekötendő mulatság természetének megállapítása tekintetéből javaslat tételre a Tárczay Mór, Dr. Csihás Benő, Dr. Molnár István Lajos, ifj. Vojnits István és Vározy Tivadartól álló bizottság küldetett ki.

Második alapszabályszerű dalestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1883. évi augusztus hó 5-én (vasárnap) a Dévay-kertben rendezi ez évi második alapszabályszerű dalestélyét, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Műsorozat: 1) A vadász busója. — Férfikardal Mendelsohn-Bartholdy Bódogtól. 2) Ha megfogom az ördögöt. Népdalfűzér. Férfikarra alkalmazta Huber Károly. 3) Születésem napján. Román Nyizsnyay Gusztávtól. Előadja a dalárda nyolc tagja. 4) Lengyel himnusz. Férfikarra alkalmazta Huber Károly. 5) Oh, mint reszket a virág kün! Magándal, dongó-kar kísérettel. Boglertől. A magánrészt éneklő Eckert Pál ur. 6) Hallgasson el a földmle. Férfikardal idős Ábrányi Kornéltól. Előadja a dalárda nyolc tagja. 7) A nap-ugárhoz. Férfikardal. Lachner Vincétől. 8) Hull az eső Férfikardal Zimay Lászlótól. A szünetek alatt Herczenberger Sándor zenekara játszik. Kezdeté 8 óraker. Belépőjegyek 50 krajcárjával Falcione Gusztáv ur kereskedésében előre is válthatók. A t. pártoló tagok a tagsági jegy második szelvényével ráfizetés nélkül válthatnak belépőjegyet. Rossz idő esetében a dalestély kedden lesz.

Topolyán Beér Fülöp kereskedő kedves Szidi leányát eljegyezte Ehrendiener Adolf, zentai kereskedő.

A zombori állami főgymnasium kívánatos kiépítésére a vallás-közoktatásügyi magas ministerium 30000 frtot vett be a jövő évi költségvetésbe.

A nemesmiliticsi templom tornyának újjáépítését Dötzer Lipót, ismert szolid zombori vállalkozó, 4300 frt átlagösszegért vállalta el.

Ada mezővárosának is megvannak a maga „mindenlében kanál“-sz rü obtyinári, mit szépen igazol a következő eset. Ada város kövezetét készített egy főúton, mit el nem mulasztott Trombitás uram, a főfő

megbízás nélküli felügyelő, naponként megvizsgálja, ha vajjon nem csalják-e a várost? Egy reggel — uram isten! — nagy eset esett! Trombitás uram néz, csak néz egy darab kőre, meg-megböködi pöngő krajcárral pántozott meggyfa pálcájával, s végre meglepetéssel kiált fel: „Ni! hogy csalják a várost!...” Ezzel szalad a község házához, jelentést tesz, panaszt emel, vadol, közgyűlést kér rögtön összehívni, a kövezés azonnali beszüntetését követeli. Az előjárás bámul. Ugyan mi történt? Trombitás uram ekkor kirukkol, hogy „a város érdekeire nem ügyelnek, a várost a kövezők meglopják, megcsalják!”, de hát hogyan, miként? „Ugy hogy kukacos kövekkel köveznek!!” Erre már nagy lett a bámulás. Közgyűlést hívnak egybe, s ott hasztalan volt az okosabbak felszólalása, jelentést tettek a vármegyére, s bemutatják a kukacos köveket is. Vizsgálat indult meg, melyből aztán kislát, hogy a kőbe kukac már csak azért sem élhet, mert hát az kő, a mit egy kukac megemészteni képelen, s az észlelt lyukféle nem egyéb, mint a szikla-repesztéskor használt fűrő nyoma. De Trombitás uram ezt el nem hiszi, mert hát olvasta ő, meg hallotta egy tudós embertől is, hogy találtak már a kőben ezer meg ezer éves kukacot is, amelyik annyi követ evett, hogy ő maga is kővé vált. Sz—g.

Kömvés Imre, vándorló komikus, a héten Topolyán előadást tart.

Julius elsejétől hadnagy 30, főhadnagy 27, kapitány 15, őrnagy 12 ezer frt kauciót köteles a nősülés előtt letenni.

Kinevezettek a szabadkai kir. tsvszékhez díjas joggyakornokká Oltványi Ottó és Steier Gyula bajai ügyvédjelöltek.

Bikityen augusztus folyamán lesz a papválasztás. Reméljük, hogy a kandidáció nem fog elégtelenségre okot adni.

Szabadkán a szerb templomban a sz. Mária szobráról 15 drb. aranyat loptak le. A tettes nyomoztatik.

Kinevezés. Kiss Mihály, volt megyei csendbiztos a közlekedésügyi m. kir. miniszter a gombos-erdődi szemléző bizottság vezetőjévé nevezte ki. Az evvel járó teendőket eddig Hauke Imre megyei tiszteletbeli aljegyző teljesítette.

A szőlők veszedelme — a phylloxera — a titeli fenszék veszedelme táborát és rohamos gyorsasággal pusztítja különösen Felger Vitus, Joanovic Vaszó, Jakob József s szomszédosaik szőlőit. A szőlők megvizsgálása öngyógyulása a földmívelési miniszter ur körrendelete értelmében Petrovics György, Miklyusevic Milos és Eckert János urakból álló bizottság által történt. A phylloxerák néhány kitűnő példányra a szőlőgyökérrel együtt felküldött nevezett minisztériumhoz a szükséges intézkedések megtétele céljából.

F. évi július 20-án Federer Mátyás és Antal katemári lakosok kárára 96 kereszt buza, 32 kereszt kétszeres, 15 öl tüzelő szalma és 3 kocsis széna égett el.

Zentán a Sal. Hacker cég, mely a szabadkai kir. törvényszéknél május 17-én bejelentetett, töröltetett.

Katymaron július 24-én virradóra Petres Márk 4 ökröt ismeretlen tettesek elhajtották.

Vaskuton Egi Mátyástól július 24-én virradóra 4 lovat loptak el 800 frt értékben.

Bezdan. A napokban a községi kisbírák következő hirdetéssel rázták fel nyugalmukból a dunamenti községeket: „Folyó hó 23-án Bécsből 700 méterháza löpor és 50 méterháza dynamit indított el a Dunán lefelé evező hajón, ezen hajót, megelőzőleg 1/2 órával egy fekete zászlós csónak fogja jelezni, a löport szállító hajó is fekete zászlóval van ellátva. Figyelmeztetik tehát mindenki, hogy ezen hajó elvonulását várja be s a Dunától magát tartsa távol!”

Cégbejegyzések. Heilbrunn József rőfoskereskedő Szabadkán, bej. május 31. — Kati Braun szatós kereskedő Pacseron, bej. máj. 23. — Löwy Simon fakereskedő Csantavéren, bej. máj. 31. — Ifj. Schaffer Samu vegyeskereskedő Bajmokon, bej. márc. 15. — Reinbauer Lajos bej. máj. 8. — Hacker Salamon és fia terménybizományi kereskedők Zentán, bej. máj. 17-én, mindannyi a szabadkai kir. törvényszéknél. — A szilbási I. szerb kölcsönös segélyző és takarékegyesület szövetkezett, keletkezett 1883. március 16-án, bejelentetett az újvidéki kir. törvényszéknél június 18-án.

A szesz mérők átalakítása. A földmívelés, ipar és kereskedelemügyi minisztérium a következő rendeletet intézte valamennyi törvényhatóságokhoz: Az alacsony fokú szesz és szeszcsapadék erősségének meghatározására szeptember hó 1-től kezdve új hitelesített szesz mérők használandók, melyeknek készítésénél a magas fokú szesz mérőknél alapul vett elvek szolgálnak zsinormértékül. Ez új szesz mérők a most is használt magas fokú szesz mérőktől csak annyiban különböznek, hogy azoknak skálája 0 foktól csak 60 fokig terjed. A skála hossza 16—20 cmtr. között változhatnak. A látszólagos szesz fokoknak a valódi, vagyis 12° R. hőmérsékletnek megfelelő szesz fokokra való átváltoztatása új táblázatok segítségével történik, a melynek az eddigi 100%—31% ig terjedő táblázatokat egész 1 fokig kiegészítik és az állami központi mértékhatóság kir. bizottságánál, valamint a szesz mérők hitelesítésére felszerelt mértékhatóság hivataloknál kaphatók. Ez új szesz mérők hitelesítése egészen azon módon eszközözendő, a mint az a magas fokú szesz mérőkre elő van írva, azon megjegyzéssel, hogy a skála helyességének megvizsgálására a hitelesítő hivatalok birtokában levő 3 különböző minta-skála közül az használandó, melyen a beosztás 0%—78% ig terjed. A hitelesítési díjak változatlanul maradnak.

Újvidék, jul. 24. Ma délután hét belgrádi tanuló jelent meg a „Srbzski Narođ” című lap szerkesztőségében s elégtételt kért azért, mert a mondott lap azt írta, hogy Radicevics Branko nem érdemli meg a nemzet ünneplését s mert a lap az áthozott csontok azonosságát kétségbe vonta. A szerkesztő, dr. Gruics kijelentette, hogy ő a tanulóknak személyes rendelkezésére áll és kész nekik akademiái előadást tartani a Radicevics költői egyéniségéről. Azután megmutatta nekik a „Zasztava” ezidei 106-ik számát, valamint az Omladina lapjának egyik példányát, melyből kitűnik, hogy a bécsi marxi temetőben annak a Radicevicsnek a csontjait keresték, a ki 1853. október havában halt meg, azonban egy másik, állítólagos Radicevics csont-

jait kapták meg, a kit a hivatalos bizonyítvány szerint négy hóval előbb, azaz 1853. június havában temettek el. Ez adatok oly szembeálló hatást gyakoroltak, hogy a diákok minden további sértegetés és bántalmazás nélkül odahagyták a szerkesztőséget, kifejezve bizalmatlanságukat a lap iránt.

Thurszky Endre, ny. plébános végleg nyugdíjaztatott.

Balogh Alajos színigazgató újévtől kezdve Zomborban szándékszik játszani; eladdig Baján töltene a telet.

Borsódon Törk János birtokos összekelt Dolucsán Mari kisasszonnyal.

Csontos Apollinaris, terencendi páter, a bajai ház tagja, 65 éves korában elhunyt.

A II. egyet. tanítógyűlés egyleti képviselői aug. 15-ig; az előterkezteltre meghívott bács-bodrogmegyei egyleti képviselői pedig 31-ig köteles igazoló levelét Békey Imre tanfelügyelőhöz beküldeni Budapestre.

Baján Eckstein Illés Sziklai vezetéknevet váltott.

Árverések. Beniczki Agoston 3523 frtra becsült ingatl. szept. 17. Csurog (Títel). Müller Nándor 6198 frtra becs. ingóságai augusztus 6-án Zombor.

A gázvilágítás kérdése napirendre kerülvén, ajánljuk figyelembe a következő összehasonlítást, Zombor szab. kir. város mostani petroleumos világításának költségei és a tervezett olajlámpa világítással keletkező költségek között:

Évenkénti égnek	A lángok száma	Éjszakán át	Órák	Évenkénti világítási összeg	
				frt	kr
A) Petroleumlátogatás. A városi költségvetés alapján égnek:					
1 a város különféle helyén	14	365	—	—	—
utcalámpák	276	274	—	—	5748
átlag tehát minden lámpa évenként kerül 19 frt 82 krba.					
2 ehez határozat folytán felállítandó új utcalámpák	10	274	—	—	198 20
Összesen köölajvilágítás mellett					5946 20
B) Olajlámpa világítás					
1 naponta égő utcalámpák 1/3-a egész éjszakán át, 2/3-a éjtélis és pedig (lásd világítási naptár 8 mellékletet) 7350 köbm. 35 kr. köbméterként	70	365	4200	2572	50
7-ik melléklet szerint 7315 köbm. 35 kr. köbméterként	133	365	2200	2560	25
2 város házigazdái éjszakai láng. 210 köbm. 35 kr. köbméterként és 2, 4 órai láng 60 köbm. 35 kr. köbméterként	2	365	4200	73	50
3 városi kórház 2 közönséges láng, 250 köbméter 35 kr. köbméterként	2	365	4200	73	50
u. az 2 kisebb láng, 51 köbm. 35 kr. köbméterként	2	365	2100	17	85
4 10%-nyi veszteség					531 60
5 megmaradó köölajlámpák egyéb városrészekben	62	327	—	—	1183 04
Össz. lámpa világítás mellett					6953 25

vagyis kereken 7000 frt.

A pénzügyminiszter — mint értesülünk — a törvényhatóságokhoz következő körrendeletet intézte: Több oldalról beérkezett jelentések szerint a fegyveradóról és a vadászati adóról szóló 1883. évi XXXIII. t. c. végrehajtása iránt általam f. évi jun. 25-én 39280. sz. a. a kir. belügyminiszter ural egyetértőleg kibeosztottott „Utastás,” a mely a f. évi június 29-én 38871. sz. a. kiadott belügyminiszteri körrendelet mellett az ország valamennyi törvényhatóságának kellő számu példányokban megküldött, a törvényhatóságok részéről az illetőknek, jelesül a községi előjáróságoknak mindenütt ki nem adatott, mely körülmény a fent idézett törvény 53. §-a szerint már f. é. jul. 1-én életbe lépett törvény pontos és szabatos végrehajtására felette hátrányos befolyást gyakorolhat. Felhívom ennélfogva a törvényhatóságokat, hogy e részben legsürgősebben intézkedjenek s az oda megküldött példányok kiosztását a leg-
rövidebb idő alatt foganatosítsák.

Az 1883-ik évi XXXV. t. c. alapján, a közös hadsereg tartalékából a magyar királyi honvéd szabadságot állományába, f. évi június 30-ával kivételesen és idő előtt áthelyeztetnek: Móricz József a 100. sz. gyalogezredtől a középbácskai 5-ik, Kovács János a 100. sz. gyalogezredtől az északbácskai 4-ik, Pollak Izidor a 101. sz. gyalogezredtől a középbácskai 5-ik, Gál Ferenc a 101. sz. gyalogezredtől az északbácskai 4-ik, Ludányi Adalbert a 101. sz. gyalogezredtől a délbácskai 6-ik, Löwy Vilmos a 101. sz. gyalogezredtől a középbácskai 5-ik, Holczer Adolf a 101. sz. gyalogezredtől az északbácskai 4-ik, Giücek Dávid a 85. gyalogezredtől az északbácskai 4-ik, Traxner Károly a 102. gyalogezredtől a középbácskai 5-ik, Hartig Sándor a 102. sz. gyalogezredtől a délbácskai 6-ik, Rohn József a 102. sz. gyalogezredtől a középbácskai 5-ik, Reimlinger Sándor a 19. sz. táb. vadászszázalajtól a középbácskai 5-ik, Ötvös Károly a 38. sz. gyalogezredtől az északbácskai 4-ik, Sárffy Gyula a 38. sz. gyalogezredtől az északbácskai 4-ik, Hausz József, a 38. sz. gyalogezredtől a középbácskai 5-ik, Szigeti József a 38. sz. gyalogezredtől a délbácskai 6-ik, Kacziány Géza a 38. gyalogezredtől az északbácskai 4-ik honvédzászlóaljhoz.

Kalocsán e hó 15-én a következő megyénkbeli illetőségű nők tettek apácai fogadalmat: Matsevits Mária Nepomucena (Almás) házi foglalatosságra; Mozer Mária (Bács) iskolai tanításra; Mészáros Agnes (Szabadka) iskolai tanításra; Létmányi Borbála (Szabadka) iskolai tanításra; Somodi Mária (O. Morovica) iskolai tanításra; Mikovits Matild (Szabadka) kisdóvodára; Horváth Dominika (Szabadka) házi foglalatosságra.

Ritka érett kor. Egy községi jegyzőnk igazolási jegyet állított ki maga részére külön utlevél elnyerése céljából és életkorát 26 évre tette. Az illető már

1868-ban községi jegyző volt, így tehát 11 éves korában már községi jegyzői hivatal viselésére képesítve volt. Ritka érettség s a németek azt mondják rólunk, hogy mi még mindig barbárok vagyunk.

A budapest-zimonyi vasút pétervárad-zimonyi utolsó vonalrészének kiépítése a befejezéshez közeledik. Az alépitmény és a magas építmények teljesen készen vannak, a csortanoveci alagut s a zimonyi végállomás között már a sinek is le vannak fektetve. A pályatest beakciosolása az india-mitrovici szárnyvonalon át, mely már a mult télen teljesen elkészült, serényen folyik a Szávaparton naponta közlekedő anyagvonatokkal, honnan a Szávából még a mult év folyamán kiemelt nagymennyiségű és kitűnő kavicskészletből látják el a fővállalkozók az egész pétervárad-zimonyi vonalrészt. E vonalrész s az egész zimonyi vasutvonal legszebb, de technikai szempontból legnehezebb részét képezi a pétervárad-i és csortanoveci alagutak között levő 18 kilométernyi szakasz, mely közvetlenül a pétervárad-i és karlócai hegyek alján a Duna árterein kórkásokkal erősített töltésen halad a csortanoveci alagutig. E vonalrészben is annyira előrehaladt az építés, hogy már szeptember elején a sinek lerakását megkezdik, s miután a felépitmények és az alagutak teljesen készen vannak, még tolyó évi november hó elejére várható az újvidék-zimonyi és india-mitrovici vonalrészek megnyitása s ezzel az egész budapest-zimonyi vasut át fog adni a közforgalomnak.

A Szabadkán megjelenő „Bácskai Ellenőr” Topolyáról Faragó Ferenc ottani tanító pálinkafaló életéről s az ez által okozott delirium tremensben neje, csecsemő gyermekén elkövetett brutalitásairól oly vérlázító tényeket közöl, hogy ha azokból csak egy is igaz, az illető nem néptanítónak, hanem kanásznak se való. Akár igaz a vád, akár nem, szégyenpir futja el arcunkat, hogy a sok iskolázék, esperes, iskolalátogató, főtanfelügyelő stb. kath. iskolaforum dacára ily visszaélés feljelentés nélkül üzemeljen. A kir. tanfelügyelő szabadságon lévén, felhívjuk nyilvánosan a topolyai tanítói kart és iskolaszéki elnököt, hogy e gyalázatos vádra nézve, komolyabb bonyodalmakat kiküldendő, rögtön nyilatkozzék.

Vasárnap délután az elemi iskolaépítő bizottság ülést tartott, melyen határozatba ment, hogy sept. 10-re kiírja a Pártos-féle terv alapján az árlejtést és a leendő vállalkozót kötelezi, hogy még ez idén az alapozást foganatosítsa. Hogy ezért a határozatért minek kellett a legszebb időt május óta elcsavarni s így még a jövő évi megnyitást is kérdésessé tenni: azt csak a bizottság buzgalma és ügyeszerete tudja megmagyarazni.

A mult napokban Ney Béla főmérnök, Kovács Kálmán királyi mérnök és Tomssich Mátyás érsekuraldalmi főmérnök, a repedezett rigicai templomot megvizsgálták s annak megerősítése iránt alkotott véleményüket jegyzőkönyvbe foglaltan a közlekedési minisztériumhoz terjesztették föl. A templomot 4—5 év előtt Holtzinger filipovai vállalkozó újította, de sajnos minden ellenőrzés és részletes műszaki terv nélkül foglaltatott. Érdekes volt látni, hogy a templom alapzata csak 4 láb és agyagos futó homokon nyugszik. Legalább az ilyen monumentális épületeknél kellene a kibirólt becsületességű vállalkozóknak s svindliből élő főolcsó, mégis drága szerencsevadászok fölött előnyt adni.

Rigicáról írják: Ernszt Lipót, helybeli segédjegyző, a jegyzői teendőket teljesítésétől szolgabíróilag eltiltattott, de ellene a fegyelmi vizsgálat ez óráig 29-ig még mindig nem foganatosított, sőt az illető felfüggesztési hiv. iratot sem kapott. Nem vet dicső fényt a járás rendjére, hogy egyes embert, csak hogy mások büneit bünbakot foghassanak egy szegény segédjegyzőt hónapokig kenyér nélkül hagynak nélkül, hogy módot adnának a maga tisztázására.

A gombosi vasút állomás tisztikara — ugy az alföld-fiumei, mint a vasuti hivatalnokikarra valóban szegényt hozott. Mig máshol egyes ünnepeleknél a vasuti tisztikar nemcsak személyes megjelenésével, de közreműködésével is emeli az ünnepelel fényét, addig a Gombos állomás vasuti hivatalnokai kara — midőn fáradhatlan alispánunk f. hó 23-án az északi vasuti katasztrófánál érdemeket szerzett két munkás érdemeit személyesen feltűzendő ott megjelent — nemcsak, hogy ezen a vasutársaságot is közel érdeklő ünnepi actuson — nem fogadták — de arra mindnyájan meg sem jelentek. Midőn ezen tény sajnálattal constatáljuk, egyuttal mely megbotránkozásunkat kell kifejezni, hogy a nevezett tisztviselők mennyire respectálják az alispánt, mint a megye első hivatalnokát, — illetve a királyi elismervényét. Ideje lenne ha a „szolgálati szabályzatba” a tisztességről is néhány cikkelyt bevennének. Többen.

A hetek jubileuma. Szabadkán f. hó 25-én a szegregyi templomban lélekemelő ünnepelel folyt le. A jubileumok 6 órától félóránként misét mondtak; d. e. 10 órakor Balassy István, mint senior, ünnepelel Te Deumot mondott s Örömhangok című alkaiszi ódában dalolta meg az öröndetes alkalmat. Délben Probojevits Fülöp jubilanstárs vendégszerető házában barátságos ebéd volt, mely alatt a kedélyes toasztok egymást érték. Először a főpásztorra (Berényi), aztán Bende József egyetlen élő volt tanárakra, (Széchenyi), majd Balassy a kartársakra köszöntött. A becsületes munkában és a javakor átélt örömeiben elérzékenyült jóbarátok, könnyesen kocintottak. Záróadékl Széchenyi plébános öt év mulva tartandó 25 éves plébános jubileumára testületileg meghívta a kartársakat. Mindnyájan sajnálkoztak Szombathy szakmári plébános elmaradásán, annál inkább, mert a legtöbbben 25 álló év óta nem találkoztak az asketice visszavonult derék pappal. Mindnyájan ad multos annos!

A megyei építő bizottság f. hó 30-án az alispán elnöklele alatt ülést tartott. Sajnos, hogy alig lehet e bizottságot határozatképes számban összehozni; pedig bizonyos urak, ha bele nem választatnak, apprehendálnak, de azért ha meghivatnak, nem jelennek meg. 1. A gyűlési nagyterem 5726 frt 16 kron fog kijavíttatni és kifestetni. 2. Pártos Gyula műépítész 11760 frt árú többlet munkát mutat ki. Tudomásul vétetik, de kifizettetni csak a felülvizsgálat után fog, amennyiben jogosnak és műszakilag indokoltknak mutatkoznak. 3. Az új megyeház került 347160 frtba; a réginek átalakítása 48918 frtba fog kerülni a nagy terem nélkül. E költségeket az építési alap megbírja.

A Liebhart-féle cukrászat előtt augusztus végeig hetenkint kétszer, u. m. hétfőn és csütörtökön esti 8-tól 10-ig tartatni szokott téréne, ha az nap elmaradna a rossz idő miatt, hát mindig másnap fog megtartatni.

Gara, 1883. jul. 27.

Népesebb országút Bács megyében aligha van, mint a zombor-bajai.

Zombori vagy bajai vásár alkalmával egész bozankodásig jön néha szemközt annyi megrakott kocsi, hogy utazási etikettből némelykor 1/4 órán át az ut mellett lehet csak tova haladni.

E két város között van két stáció, vendégfogadóval, az egyik Gara, a másik Gákova, a hol rendszeresen etet, itat és frissítőt vesz magához az utazó nép; vagy éppen a nagy eső, hó, beesteledés vagy más szerencsétlenség szorítja oda, a hol pénz nélkül is nyitva az utazónak az ajtó.

Vendégfogadóról lévén a szó, kötelességemnek tartom éppen a garai vendégfogadót úgy a mint a maga valóságában van, leírni és hasznavehetetlenségét kimondani, egyúttal elmondani okát, hogy mért nincsen a szükséghez képest már felépítve.

A garai vendégfogadó, a nagy utca közepén táján, terjedelmes udvarral ellátva, jóval egy század előtt lett építve.

Külső alakjára nézve alacsony földszinti épület, falazatára nézve azonban olyan, mintha tegnap bombázták volna.

Bejáró ajtaja üveg helyett, pléhtáblákkal van be rakva. — ablakjai pedig a szó szoros értelmében véve rozszantak. Tábláin redő nincsen, egész tarkaságot mutat, miután az egyik tábla régi és befestett, a másik, a kijavított, festetlen. Itt látunk egy ablakkeresztfát kijavítva, ott még elrodhatva csak még egy faszeg kegyelmez rajta, hogy rendeltetése helyét vépkép elhagyja ne kellessen.

Belső termei: egy vendégszoba, ivó és lakszoba. A falakon láthatni, hogy őket valaha kék festék díszítette, most azonban falazata már sem javítást, sem meszelést el nem fogad, s így a szobák inkább istállókhöz mint szobákhoz hasonló képet mutatnak.

Folyosója beszámíthatlan állapotú; tanácsos, a ki azon végig jár, hogy nézzen a kövezetre, mintha elvesztett tárgyat keresne, ha nyakát törni nem akarja; hanem azután arról sem feledkezzen meg, hogy néhány méterrel az eresz felé is tekintsen, mert biz ott több gerenda nem a legészintébben tekint le a járóra.

Pincéje is nevezetes. Ha vizár van, tele van vízzel, ha nincsen, olyan meleg, hogy örökös behűtés nélkül alig élvezhető az ital. A behűtésre jég helyett, kútviz teszi a szolgálatot.

Rendezett vendégfogadónál némely ajtó fölött nagy betűkkel láthatni a szót „Itt.” Garán ez sincs, pótolja azonban az, hogy az egyik „Itt-en nincsen ajtó s mindenkinek drasztikus hűséggel elárulja nemcsak saját, hanem a zárral ellátott másik ajtó titkát is.

A tiszt. olvasó gondolni fogja, hogy hát anélkül a nyilvános s mellőzhetlen épületnél épenséggel semmi megfelelő rész nem volna? — Igen! van két jó lövész — az egyik egyúttal „Herberg” — no közzönöm, a másik a korcsmáros úja, — no jobban mondva, sertésének, mert még ő sincsen. Ezekkel összekötve van ugyanazon tető alatt egy elhagyatott mészárszék és dülöfőben egy régi vágóhid is.

Az udvar közepén van egy kocsiszín is, és mellesleg legyen mondva, az egész épület mellett a legjobb karban; — azonban olyan alacsony, hogy biz ott egy pár év előtt egy zsidó kereskedő háttal fordulva kocsijával aláhatatott, az alacsony gerendák nyakát zúzták, szörnyen halt.

Midőn a község az uradalmi birtokot megvette és — a kegyuri jog nekie átadott, az uradalmi mérési jog, mely most évenként 2150 forintot hoz, fundációképpen az egyháznak esett át. A hitközség azonban hozzáfogott ezen mérési jövedelemből a legszükségesebbek helyreállításáról gondoskodni s így történt is, anélkül, hogy készletben pénz lett volna, kiadta a mérési jogot két évre 4000 frtért, s csináltatta abból a már rozszant tornyot, a templom többi részeit pedig kijavíttatta.

Ez készen lévén, azonnal terv alá esett a fogadó újbóli felépítése is, mely magában foglalná a fogadós lakásán kívül: 1 utazó éttermet, 1 tánctermet, mely vásárok alkalmával utazószoba is volna, 3 vendégszobát, 1 olvasó és egy játszótermet olvasóknak, jó pincét jégveremmel, magasabb felszert, a helyiséghez képest istállót, 1 szarvasmarha és 1 sertés aklot stb. szükségeseket.

Miután a hitközség jótállás nélkül pénzt nem kapott, egyesek meg jótállni nem akartak, elhalasztotta addigra, míg bizonyos összegű tőkepénz készletben nem lesz. Ez most meglévén, a hitközség azt hozta határozatba, hogy miután közel 5000 frt pénzkészlete van, kéri a főtiszt. Főoktalanat, hogy engedélyezné a mellékelt terv szerint a fogadó felépítését. A kérvény azon észrevétellel küldetett vissza: felelne a hitközség arra, hogy miből fedeztetnének a többi költségek? A hitközség oda nyilatkozott, hogy a pénzkészlet mellé 3 évre kiadja a mérési jogot haszonbérbe, és meg van a szükséges pénz.

Annyit hallottunk most, hogy a főt. Főoktalan a tervnek és költségvetésnek felülvizsgálása végett áttette a tervet egy kalocsai ismert építőmesterhez, — mi egészen jól volna, ha az az építőmester nem halasztaná s huzná annyira a felülvizsgálást, hogy mint előre látszik már, az építkezésből e végett az idén alig-alig lehet valami.

Miután fogadónk legközelebb valódi hivatásáról lemond, s már-már hallanunk kell meggyeszte azon panaszos szemrehányást, hogy vendégfogadó tekintetében mi utolsók volnánk, azon óhajunkkal bocsájtsuk sorainkat a nyilvánosság elé, vajha az illető helyen is megfordulnának, hogy onnan ezen égető bajon, a meny nyire lehetne, még az idén segítve lenne.*)

Garai.

*) Ajánljuk e túlzatlan s alapos panaszt az illetékes körök jó-akáró figyelmébe.

A „Gazd. Egylet” közleményei.

Az aratásról.

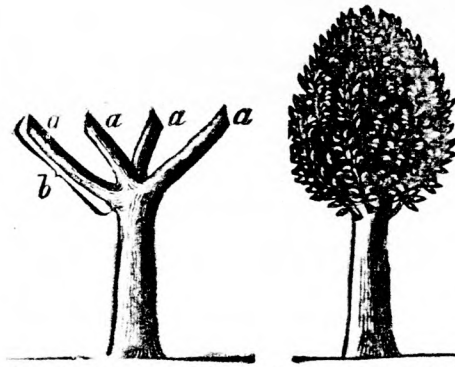
Ó-Kanizsa, jul. 29. Az aratás a következő eredménnyel fejeztetett be: Buzából 2200 négyeszőgöles lánconként 25 kereszt s mivel egy kereszt 30 kilo magot ad, az eredmény 7 1/2 métermázsza, minősége 74—75 kilo, a tavalyi eredmény 12 métermázsza volt s minősége 79 kilo. Arpa keresztszám annyi mint tavaly, átlag 26 kereszt, 40 kilo vagy 10 1/2 métermázsza. Zab igen kevés vettetik s lánconként 27 keresztet fizet, keresztje 45—50 kilo magot ad s így 13—13.50 métermázsát, az eredmény a zabból hasonló a tavalyihoz, míg buza 35 s arpa 15 százalékkal kevesebb termelt. Gazdáink a behordással lévén elfoglalva, így hetipiacunk gyéren látogatott, új gabona még nem hozatott fel.

Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület.

Utasítás a szederfafa-gyűjtés és a szederfatermesztésre nézve.

Kiadja a magy. orsz. selyemtenyésztési felügyelőség Szegszárdon.

(Vége.)

17. ábra.

Ügyelnünk kell, hogy a metszés részeit törtenjék, mert ezáltal az esővíz szabadabb és tökéletesebb lefolyást nyer, — valamint arra is, hogy a vágás teljesen sima legyen, törés vagy hasítás nélkül, mit legjobban lehet elérni, ha két oldalán fűrészszeljük az ágat, később pedig még külön simítjuk vagy fűrészszeljük le a vágást, nehogy abba az esővíz beleszivárognan korhadást idézzen elő. Ezenkívül szem előtt tartandó, hogy az ágak lehetőleg egyenesen vágassanak le.

Ily eljárás mellett a szederfa magassága ritkán fogja meghaladni lombostul együtt a 3 métert, koronájának szélessége pedig alig 1 1/2, legfeljebb 2 méternyit teend, teljesen kiött állapotában is, mi a csonkítás után 3—4 év alatt következik be. Megemlítendő még, hogy a levélszedés selyemtenyésztési vagy más célokra éppen május végével történik, s így a fa a gabonák érése idején majdnem teljesen lomb nélkül áll, árnyéka által okoz kárt, még azon gabonákban sem, melyek a fák közvetlen közelében vannak, a mi magában véve is oly előny, mellyel egy más fa sem bír.

De továbbá előnye ezen eljárásnak az is, hogy az ily csonkított fa csak csonkítása után a 4—5 ik évben terem egy kevés gyümölcsöt, tehát oly időben, a midőn csonkítása már újra eszközölhető.

Az ily fák levelei hasonlíthatlanul több táperővel bírnak a selyemrék táplálására mint a nem csonkított fák levelei, végre az ily alacsony fák körül a levélszedés hasonlíthatlanul könnyebb, és így a fa körül levő terület — ha a fák utak mellett vannak — alig tiporthatik le, kivált ha a fák az utterület külső szélétől 1 méternyire állanak, mint ez az állam által eszközölt újabb ültetéseknél elvül tekintetik.

IV. A szederfák előnyei.

Meg kell még emlékeznünk a szederfák előnyeiről, melyek a következők:

1. Kivéve a vizenyős és tulságos szikes helyeket a szederfa megerem minden talajban, — még a leggyengébb futóhomok talajban is, s az ily talajt — mint ezt az ország különféle helyein, kivált Tolna, Somogy, Pest és Bács megyékben láthatjuk, — nemcsak megkötötte, de használható legelőkké is változtatta.

2. Ha nem is kitűnő, de jó, használható szerszám-fát ad; és ha elegendő fákkal rendelkezünk, rendszeres csonkítás mellett az erős rőzséből évenként meglehetősen mennyiségű tüzelő anyagot nyerünk, mi különösen hazánkban, hol kivált a köznépnek a gazdaságban, oly hátrányos szalmatüzelés dívik, felette nagy előny.

3. A hol oly utak mellé kívánunk fákat ültetni, melyek vetések mentén fekszenek, a szederfák különösen alkalmasak azért, mivel alig léteznek fa, mely kivált ha rendszeresen csonkítatik — oly kevés árnyékot vessen a vetésekre, mint a szederfa, a mely gyökereit oly kevésé terjeszti széljei; éppen ellenkezőleg mint az akácia.

4. Ha a szederfa oly helyeken áll, hol árnyéka nem káros, hanem bizonyos viszonyok között részint hasznos is, mint például kopár, homokos legelőn és ahol egyszerűsind gyümölcsfát is használnak, ott a szederfa gyümölcse sem megvetendő hasznót nyújt. Kivált népünk legszegényebb része ugyanis, mely nincsen azon helyzetben, hogy drága pénzen nemesebb gyümölcsöt szerezhetne magának, megkedvelte a szedernek bő termésű és jóízű gyümölcsét. De még a téli hónapokra is beszerzi esemegéjét ezen gyümölcsből a lekvár készítés által, mint ez Bácskában és Tolnában majdnem mindenütt és más megyékben is történik. A lekvár készítés alkalmával gyűjti a szedermagot is, mely szintén, ha nem is nagy, de bizonyos jövedelemmel jár, mert a szegszárdi intézet is szívesen beváltja a mag-nak literjét 50 krjával, a kereskedők pedig többet is adnak. Nemrég léteztek még az országban szegényebb vidékek is, hol ezen magból igen használható világító olaj is készítettet. Somogy egy részében például Nágocs környékén, úgy mint Bácskában Apatin vidékén igen jóízű szeszes ital is készült a szederfa gyümölcséből.

Végre pedig általánosan tudva van, hogy a szeder a baromfinak és disznónak is kitűnő eledele.

Eltelkintve azonban a szederfának mint ilyennek hasznától, annak főelőnye: a szederfalevél. Ismeretes mindenki előtt, ki szederfákkal bír, mily mohón eszi azt ősszel a juh, és léteznek gazdaságok, hol homokos talajon a nyáron át teljesen kiégett legelőkn, őszön nem megvetendő kisegítővé válik a szederfák lehullott levele. De ismeretlenebb tény hazánkban az, hogy Olaszországban majdnem kivétel nélkül, de Görce vidékén is, a szederfalevelek ősszel, ha azt az első dér megosipte, leszedetnek és fűt széles, de lent keskenyebb veremkbe tiportatnak, rétegenként sóval behintetnek, majd földdel erősen befödtenek, és az így, a

legkedveltebb téli takarmányok közé sorolattik, kivált fejős marhák számára.

De mindennekfelett áll a szederfa főhaszna, hogy t. i. levele a selyemtenyésztés és selyemipar föfeltételét képezi. E tekintetben bátran elmondhatjuk, hogy már ma is, midőn pedig selyemiparunk a fejlődésnek csak kezdetén áll, egy szederfának jövedelmezősége a többi felsorolt előnyök mellett átlag 10—12 kr-ra tehető. Ezen érték két év óta két uradalomnak Sopronmegyében tényleg fizettetik, melyek szederfalevél eladása fejében évenként 900 frtot vesznek be. Kétségkívül áll, hogy a kezdeményezés nehézségeinek legyőzése után, ha ezen iparág fejlődik és izmosodik, a szederfák értéke nálunk is annyira fog emelkedni, mint Olaszországban és Görce vidékén; elfogjuk érni azt, hogy mint ott, úgy nálunk is, egy-egy fa lombjának az értéke évenként 50—60 kr-ra fog rúgni; e jövedelem értékének megbírálásánál azonban számba kell venni, hogy a szederfák oly helyre is ültethetők, mely különben haszonvehetetlen volna, továbbá, hogy mindazon, sőt még számos más előnyökkel is bír, mint minden más fa, és végre hasonlíthatlanul kevesebb gondozást igényel, mint a gyümölcs vagy más hasznót hajtó fa. Mindezek után tehát sokoldalú előnyeivel fogva azon haszonnal jár, hogy a befásítás ügyének terjesztését és fölkarolását a köznép előtt is jobban megkedveltetheti, mint akármely más fa.

Végre azon meleg kéréssel fordulunk mindazokhoz, kik a köznépkel közvetlen érintkezésben állanak, kivált a lelkész urakhoz, tanítók és községi előljárókhoz, hogy minden befolyásukat igyekezzenek érvényesíteni arra nézve, hogy a szederfatermesztést hatáskörükbe előmozdítsák. — Meg lehetnek győződve, hogy e nemes törekvésükben a legmelegebb támogatásban részesülendek a szegszárdi selyemtenyésztési felügyelőség részéről, úgy mint minden abban, ami a községi falkolák rendezését illeti. Ez ügyekben bármikor fordulhatnak az említett intézethez. Különösen kívánatos azonban, hogy figyelmüket arra fordítsák, miszerint az utak mentén és köztutereken levő, az állam vagy községek birtokait képező fák szándékos rongálását meggátolják, annál inkább, mert ezen közvesztést képező fák használata népünk legszegényebb és legszámosabb részének javára esik, leginkább az által, hogy lehetővé teszi egy áldásos iparág, a selyemtenyésztés meghonosítását.

Miután pedig selyemiparunk fejlődésének ma a szederfahiány az egyedüli akadály: felkérjük a főt- említt fontos tényezőket, hogy vegyenek részt azon törekvéseinkben, melyek oda irányulnak, hogy a becsületes munkát kereső népnek a szederfa tenyésztése és a selyemipar meghonosítása által jutalmazó munkát biztosítsunk, és így hozzájáruljunk egyrészt leküzdeni a szegénységet, mely minden erkölcsiségnek legnagyobb ellensége, másrészt pedig megakadtni egy iparágat, mely ha egyelőre szerény mértékben is, elősegíti vagyonszerzésünket, nemzeti fejlődésünk nélkülözhetlen és létünk biztosításának e támaszát.

Toldalék.

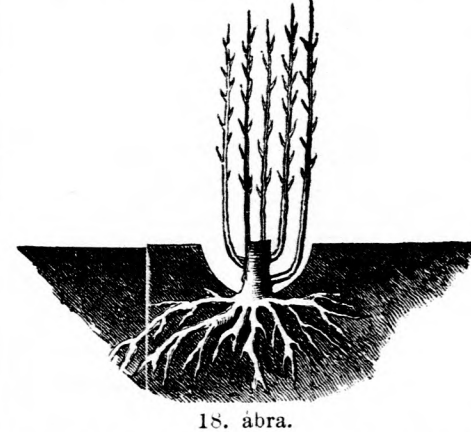
A szederfa szaporításához.

Meg kell még emlékeznünk a szederfák szaporításának egy oly módjáról, mely kivált Olaszországban divatos, de nálunk Magyarországon is sikerrel kísérletet meg és pedig Tolna megyében, a kajdaci pusz-tán. Ez eljárás a következőkből áll:

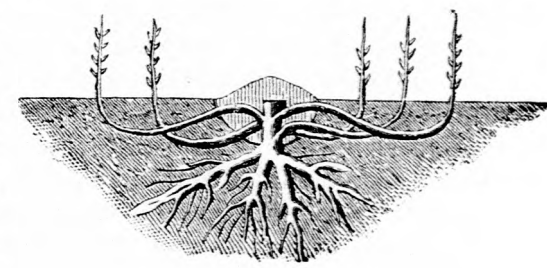
Hat-hét éves fehér gyümölcsöt termő szederfát sorban ültetünk ki és pedig oly módon, hogy az egyes sorok egymástól másfél ölnyre, a fák a sorokban pedig, egy ölnyre jussanak egymástól. Ezután tavasszal a fákat teljesen a föld színén, vagy valamivel mélyebben levágjuk. A vágás felületét teljesen lesimitjük, a vágás széleit pedig igen éles késsel legömbölyítjük, azután okból, hogy a vágás mihamarabb beforrjon. Ezután a földet a levágott törzs körül (lásd 18. ábra) 3—4 ujjnyira eltávolítjuk azon okból, hogy a hajtások könnyebben fejlőd-hessenek. A reá következő tavasszal a törzs körül gödröt ásunk, a szép egészséges egy éves hajtásokat óvatosan lehajtjuk, a gödör fenekére alkalmazzuk olyformán, hogy a hajtások végei mintegy 1/2—1 lábnyira maradjanak a föld színe fölött. A gödört betemetjük, jól letiporjuk, a föld felett levő hajtás végét pedig 3—4 szemre visszavágjuk. (Lásd 19. ábra.) Hogy az anyafa teljes ereje ezen új hajtásokba menjen át és ne pazaroltassék el az anyatörzsön keletkezhető új hajtások által, a törzset földdel betemetjük. Száraz időjárás alkalmával a földet megöntözzük. Három négy év múlva az új fák annyira megnöttek, hogy végleges helyükre ültethetők át olyformán, hogy az anyatörzset összefüggő gyökereket elvágjuk. Ezután az anyatörzs körül a földet ismét eltávolítjuk, az új hajtásokat pedig bevárjuk, míg a főt elmondott eljárásra ismét alkalmasak, megjegyzendő hogy csak is egy éves hajtások alkalmasak ezen eljárásra. Miután az ujonnan képződő fák nemcsak saját gyökereikből, de az anyatörzsből is vehetik magukba az erőt, ezen fák szelelett gyorsan fejlődnek, ugyannyira, hogy az ily módon tenyészett fák 3 év múlva oly erősek szoktak lenni, mint más mód szerint tenyészett fák 6—7 év alatt.

Egyedüli nehézsége ezen tenyészésnek abban áll, hogy inkább kicsiben használható, mint nagyban, miután sokkal több területet igényel tenyészési célokra, mint a többi tenyészési módokozatok.

Végre még megemlítjük azon eljárást, mely dug

18. ábra.

19. ábra.

ványokból tenyészteti a szederfát. Ez abban áll, hogy lehetőleg fehér gyümölcsöt termő szederfából 1-1½ láb hosszú vesszőket csinálunk és ezeket kerti földbe olyformán dugjuk, hogy mintegy 3-4 szem maradjon a földön felül.

A szederfa csonkításához.

Az említett forma szerint csonkított szederfák igen sűrűn szoktak hajtani. Ennek folytán megtörténhetik, hogy a fa koronáján belül vagy középen levő galyak és levelek a levegő szükséges behatolásának hiányában elsatnyulnak és így nemcsak selyemtenyésztési célokra kevésbé alkalmasak, sőt a fát természetes fejlődésben is gátolják.

Ezen hátrány elhárítására szükséges az ily módon csonkított fák at csonkítást követő második vagy harmadik évben ritkítani és ezen ritkítást (lásd 20. ábra) mindannyiszor ismételni, valahányszor ez szükségesnek mutatkozik.

20. ábra.

Andris bácsi.

*A templom előtt ül, mellette mankója,
Remegő kezében meg az olvasója;
Ótében a kalap, jóságú emberek
Irgalomból néha valamit bevetnek.
Szegény Andris bácsi!*

*Élül ott naphosszat, de nem kér senkitől,
Csak fejét lehajtja, csak néha tekint föl;
Ha egy-egy krajcárkát dobnak kalapjába:
„Isten fizesse meg!” — rebegi utána.
Szegény Andris bácsi!*

*Aztán odatekint búsan kalapjába,
S vissza-vissza gondol lezajlott múltjára...
Fölmerül emléke egy szebb, jobb időnek;
Bánatos szemében meggyűlnek a könnyek.
Szegény Andris bácsi!*

*Hej, pedig még harminc s egynehány év előtt,
Nem volt a faluban, ki nem ismerte őt;
Megmondhatta volna akárki fia is,
Kicsoda, kicsoda a Beregi Andris!
Szegény Andris bácsi!*

*Nem volt a faluban több oly deli legény,
Aminő Andris volt még annak idején!
A fehérszín szinte boldogult utána,
Menyasszonya volt a fatu legszebb lánya!
Szegény Andris bácsi!*

*Ki is volt már tűzre az esküvő napja,
Hej, de a jó Isten másképen akarta:
Kétört a háború, vész jött a házára,
Andris bátyót is hát vitték a csatába...
Szegény Andris bácsi!*

*S míg ő harcolt, védte szeretett hazáját,
Itthon eltemették édes apját, anyját;
Élenség felgyújtá, leégett a háza,
A menyasszonya meg hűtlen lett hozzája...
Szegény Andris bácsi!*

*A földogság helyett sötét nyomor várta,
A csatán meglőtték, ott veszett a lába;
És most nincs egybe, mint görcsés mankója,
Ott ül most is vele a templom ajtója.
Szegény Andris bácsi!*

Eritser Antal.

Hasznos tudni valók.

Fejési csövek. Oly tehénél, melynek csecsbimbói vagy tőgye sebes vagy érintésre fájó, használhatni a fejési csöveket, melyek egyszerűen a csecsbimbó nyílásába illesztettek s a tej rajtuk kifolyik. A fejőcsövek önből vannak s a csecsebe illesztendő végeik az élynyúlás kikerülése végett be vannak ezüstözve. Egészesen teheneknél ezen csöveket alkalmazni nem szabad, mert többször használva, a csecsbimbók zárizmai elvesztenék összehúzó képességüket és a tej magától is kifolyózik. — Ez okból buktak el a fejőgépek is.

A varjakat a tengerivétéstől a „Pr. L.” szerint visszatarthatjuk, ha a vetésre szánt tengerit melegített, de nem forró kőszénkátrányban elkeverjük, s hogy ne ragadjon, szitált fahamuval behintjük. Az ily módon előkészített tengerit a varjak nem eszik meg, midőn csirák. Csak kérdés támad szerintünk, vajjon a kátrány nem árt-e a tengerinek. — Részünkről sokkal biztosabb lenne, ha szarvasszarvot húsannyi vízzel forraltatnánk, s e közben folyvást kavartatnánk, s ezen büdös vízben lenne áztatva félnapon át a tengeri. A cél, hogy a varjak meg ne egyék a tengerit — el lenne érve és a tengeri csiraképesége is biztosan megmaradna.

A tejet le nem adó tehenek, valamint azok is melyek magukat fejni nem hagyják, ezen rossz szokástól elszoktathatók, ha orrukra az u. n. veszfáliai orrfékezőt fogót teszünk. Használni szokott az is a tej le nem adásánál, ha a tehén hátára fejes alatt hirtelen hidegvizes lepedőt terítünk.

NYILTTÉR.*)

Folyó évi július 24-én véletlen reájött a helybeli pékmesterek egyike, hogy Jónász S. liszt- és kenyérkereskedő pincéjében elrejtve tart elromlott tésztát, melyet hogy kárba ne vesszen, ő a kenyérsütéshez lassankint elhasznált. E miatt július 25-én a helybeli kapitányságnál feljelentés tétetett, melynek alapján Jónász S. házában, illetőleg lakásán, a házmótos meg is történt, mely alkalommal a nevezetnél hivatalos házmótos tartatván, pincéjében egy nagy kétfülű kosárba elrejtve elromlott s már egészen zöldes, nyínyi vastagságu penészmeleggel bevont tésztát találtak s azt a városházára szállították.

Jónász legényei a jegyzőkönyvbe bemondották, hogy öneik gazdájuk parancsára ezen elromlott tésztát lassankint elhasználni kellett s olyanból már két kosárral el is használtak. Mit törődik ezzel a zsidó? Gondolja: jó az a gojnak.

Kíváncsiak vagyunk, vajjon a helybeli kapitányi hivatal minő büntetést fog szabni ezen egészségellenes merénylet miatt Jónászra?

Nem bírhatta volna azt a tésztát Jónász S. elhasználni zsidó husvétkor macesszítésre?

Zombor, 1883. július 28.

Valamennyi zombori pékmester nevében:
Következik hét aláírás.

* Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Pályázat.

Vaskuton a kántor-tanítói állomás üresedésbe jöven, ennek betöltése végett f. é. augusztus 21-én reggeli 10 órára nyilvános pályázat nyitattik. Járadék:

- a) 168 forint o. é.
- b) 40 pesti mérő kétszeres buza.
- c) 8 öl lágya.
- d) 1 öl fa, ostya sütésre.
- e) ½ telek föld használatára.
- f) 8 hold járás föld.
- g) ¼ hold káposztás.
- h) Stola 1000 pár után.

Kellékek: önálló tanítói képesítés, az orgonálásban teljes jártasság, a német, magyar és bunyevác nyelvek ismerete.

Személyes megjelenés az ének és orgonálási próbára megkívántatik.

A pályázók az iskolaszék következő határozatát figyelembe venni tartoznak.

- 1) 1884. évi január 1-ével lép a megválasztott a kántortanítói jövedelem teljes élvezetébe.
- 2) Szeptember hó 1-től egész december hó 31-ig 1883. élvezi a megválasztott a tanítói fizetést, a kántori fizetésből pedig csakis a stola jövedelemre tarthat igényt.
- 3) A kántori kényelmes szabad lakás szeptember 1-ével elfoglalható lesz.

A szabályszerű pályázatok a vaskuti r. k. iskolaszékre címezve főtiszt. Berényi Dániel apát- s tanfelügyelő alesperes urhoz Bajára intézendők.

Kelt Vaskuton 1883. jul. 25.

Pilger Nándor,
iskolaszéki elnök.

3-1

Házeladás.

A Széchényi István körúton levő 351. számú Resnován-féle ház eladó. Bővebb tudósítást ad

Husveth István.

1-1

8433. sz. tk. 1882.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kriszhaber Lipót végrehajtónak Tanurzsics Jóca végrehajtást szenvedő elleni 210 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő Sztanisits községben fekvő, a sztanisitsi 1190. számú telekjegyzőkönyvben Tanurzsics Jóca nevében álló A 223. hr. és 190. összeírású számú 720 ölnyi beltelekkel bíró ház 300 frt, s N. Militics község határában fekvő, a n. militicsi 1152. sz. tjk. Tanurzsics Jóca nevében álló A 1683a/1. hr. 9 hold 553½ ölnyi szántó, 1440 frt becsárban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi augusztus hó 21-ik napján délelőtti 9 órakor Sztanisits és Nemes Militics községek házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alóli is eladhatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % át, 30 frt és 144 frt, készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában ki jelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1883. évi május hó 17. napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hoffmann,
kir. törvénzéki jegyző.

Széchényi József,
kir. törvénzéki elnök.

2440. szám.

k. ig. 1883.

Pályázati hirdetmény.

Bácsujfalu községben rendszeresített szülész-női állomásra pályázat nyitattik s annak választás utján betöltésére a határidő f. évi augusztus hó 28-ának reggeli 9 óraja tüzetik ki.

A pályázati kérvények az 1876. évi XIV. t. c. 50. §-a értelmében nyert oklevéllel a választást megelőző napon nálam benyújtandók.

Fizetés:

a közs. pénztárból évi készpénz fizetés 40 frt — kr.
5½ hectoliter buza ára 35 frt — kr.
5½ köbméter tűzifa 24 frt — kr.
minden egyes szülési esetről nyújtott segélyért a féltől — frt 80 kr.

Pályázótól a tót, esetleg valamely szláv nyelvnek bírása követeltetik.

Bács, 1883. évi július hó 19-én.

Szolgabíró ur hiv. táv.

Lánczkor Antal,

3-3

szbiró segéd.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

„Hatásosabb mint a többi budai vizek.”
„Körödmón a legkedveltebb hashajtó víz.”
„Kis adagban hatásos, nem kellemetlen ízű.”

Dr. Korányi tanár | **Dr. Kézsmárcsiky tr.** | **Dr. Gebhardt tr.**

Kérjük a forrás használásakor mindig az egyedül helyes elnevezést FERENC JÓZSEF keserűviz használni. Kapható a gyógyszerboltokban és fűszerkereskedésekben. **A szétküldési igazgatóság Budapest, Váci utca 18. szám.**

Rendelvényeket közvetít és felvilágosítással készségesen szolgál ügyünkön.

Deutsch Sándor,
Zomborban.

10-10

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél, gége bajknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

2500. szám.

kg. 1883.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye közép II-od járási szolgabírói hivatala részéről Csonopla községében elhalálozás folytán üresedésbe jött községjegyzői állásra ezen pályázat hirdettetik.

Ezen állás következő javadalmazással van egybekötve u. m.:

- 1-ór. 126 frt 50 kr. évi készpénz fizetés.
- 2. or. Szabad lakás.
- 3. or. 33 kgr. 60 dgr. só megváltási ára 4 frt 80 kr.
- 4. er. 33 kgr 60 dgr. fagygyú " " 24 " "
- 5-ór. 84 kgr. marhabús " " 33 " "
- 6-ór. Egy 100 kg. súlyu sertés " " 60 " "
- 7-er. 20,46 ürköbméter tűzifa " " 60 " "
- 8-ór. 24,59 hkl. buza " " 160 " "
- 9-er. 12 kocsi széna természetben.
- 10-er. ¼ telek föld és 5 hold 1336/1600 ö l legelő föld haszonélvezete, melytől az összes adókat a jegyző tartozik fizetni.

Az üresedésbe jött állomás 1883. évi augusztus hó 10-ik napján délelőtti 10 órakor Csonopla község házában megtartandó választás utján fog betöltetni.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1871. évi XVIII. t. c. 74. és 75. §§-ai értelmében (és születési anyakönyvi kivonattal) felszerelt kérvényeiket 1883. évi augusztus hó 7-éig bezárólag, ezen szolgabíróságnál benyujtsák, s ebben igazolják, hogy a jegyzői teendőknél magyar, német és dalmát nyelven való ellátására képesítvők.

Kelt Ó-Szivacon, 1883. július hó 26. án.

Latinovits Gyula,
szolgabíró.

2-1